

Спільне створення зобов'язань у сфері відкритого врядування на місцевому рівні:

Посібник з підготовки тренерів для
Асоціації міст України

Липень 2025 року

УКРАЇНА

THE CONGRESS

LE CONGRÈS

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Open
Government
Partnership

Подяка

Цей посібник розроблено Партнерством «Відкритий Уряд» (OGP) у співпраці з Конгресом місцевих та регіональних влад Ради Європи для Асоціації міст України (АМУ).

Зміст

Подяка.....	2
Зміст.....	3
1. Вступ.....	4
2. Про посібник.....	6
3. Модулі.....	7
Модуль 1 — Базові поняття: Відкрите врядування, Партнерство «Відкритий Уряд» (OGP) та спільне створення.....	7
Модуль 2 — Підготовка до спільного створення, виявлення та визначення зобов'язань.....	18
Модуль 3 — Розробка, впровадження, обмін досвідом та навчання.....	30
Модуль 4 — Ресурси для розвитку підходів відкритого урядування.....	40
Модуль 5 — Встановлення зв'язку з глобальною спільнотою.....	53
4. Висновок.....	57

1. Вступ

Місцеві органи влади відіграють ключову роль у впровадженні інноваційних реформ у сфері відкритого врядування. Ці зусилля роблять управління більш прозорим, інклюзивним, таким, що передбачає участь громадян, і підзвітність перед ними. З моменту свого створення Партнерство «Відкритий Уряд» (OGP) та Конгрес місцевих та регіональних влад Ради Європи (Конгрес) визнавали та підтримували значний вплив, який мають місцеві органи влади та їхні партнери з громадянського суспільства у просуванні цінностей відкритого врядування. Локальна програма Партнерства «Відкритий Уряд» продемонструвала успіх і динаміку в усьому світі, що призвело до амбітних зобов'язань і значущих реформ на місцевому рівні.

Усвідомлюючи унікальний потенціал місцевої влади щодо впровадження дієвих змін, Партнерство розробило цей **Посібник з підготовки тренерів** у співпраці з Конгресом та в межах тристороннього меморандуму про взаєморозуміння, підписаного в жовтні 2022 року між Партнерством «Відкритий Уряд», Конгресом та Асоціацією міст України (АМУ). Цей документ заклав основу для поглиблення співпраці, подальшого просування спільного творення для кращої місцевої політики, а також обміну інструментами та ресурсами. Посібник надає структуровану та практичну базу для розробки та впровадження конкретних реформ у сфері відкритого врядування. Забезпечуючи тренерів необхідними ресурсами, Партнерство «Відкритий Уряд» прагне посилити вплив зобов'язань у сфері відкритого врядування, охоплюючи більше громадян і поширюючи цінності прозорості, участі та підзвітності в глобальному масштабі.

Цей посібник розроблений як комплексний довідник для тренерів, які працюють з місцевими органами влади або в їхніх межах. Він містить знання та інструменти, необхідні для навчання та надання можливостей посадовим особам місцевого самоврядування у спільному створенні реформ відкритого врядування. Посібник включає широкий спектр матеріалів: покрокові модулі, практичні приклади, плани сесій і шаблони. Ці ресурси мають на меті сприяти ефективному спільному творенню, реалізації, моніторингу та постійному вдосконаленню реформ.

Посібник призначений для всіх, хто підтримує місцеві органи влади у розробці та реалізації реформ відкритого врядування. Це можуть бути як представники країни, які працюють із місцевими органами влади, так і посадовці органів місцевого самоврядування, які можуть допомагати своїм колегам у цьому процесі.

До «представників країни» належать державні установи чи відомства, організації громадянського суспільства, асоціації місцевих та регіональних влад або будь-які інші авторитетні організації, які мають потенціал для об'єднання, навчання, супроводу та підтримки місцевих органів влади у розробці та реалізації місцевих реформ відкритого врядування.

Надаючи орієнтири та практичні інструменти, посібник надає цим ключовим суб'єктам можливість ефективно створювати зобов'язання у сфері відкритого врядування та просувати цінності прозорості, участі та підзвітності у своїх юрисдикціях.

2. Про посібник

[Огляд](#) | [Як ним користуватися](#) | [Для кого він призначений](#) | [Коли варто ним користуватися](#)

Загальна інформація

Цей посібник — це всебічний ресурс, розроблений для підтримки тренерів, які працюють з місцевими органами влади та реформаторами громадянського суспільства для реалізації зобов'язань у сфері відкритого врядування. Він містить структуровані модулі, що охоплюють основні поняття відкритого врядування, процеси спільного створення, розробку та впровадження зобов'язань, просування відкритого врядування у різних сферах політики, а також взаємодію з глобальною спільнотою відкритого врядування. Кожен модуль пропонує чіткі цілі, діяльності та матеріали, а також інструкції щодо використання ключових інструментів, таких як [Посібник OGP Local зі співтворення для незалежних реформаторів](#) (далі — «Посібник для незалежних реформаторів»), надаючи тренерам стратегії для просування прозорості, участі та підзвітності.

Як ним користуватись

Посібник розрахований на інтерактивне та гнучке використання тренерами, які сприяють реалізації зобов'язань місцевих органів влади у сфері відкритого врядування. Тренери можуть дотримуватися модулів послідовно або обирати окремі розділи, що відповідають конкретному контексту навчання. Кожен модуль містить плани сесій та шаблони, які допомагають у підготовці та проведенні навчання. Тренерам рекомендується адаптувати приклади, регулювати тривалість сесій і враховувати відгуки учасників, щоб забезпечити практичний досвід, релевантний до місцевих умов та викликів.

Для кого він призначений

Цей посібник підходить для державних службовців, представників громадянського суспільства та місцевих тренерів, які займаються впровадженням реформ відкритого врядування. Тренери, які працюють безпосередньо з місцевими органами влади або з організаціями, що їх підтримують, знайдуть особливо корисним покроковий підхід до спільного творення, реалізації та розробки політик. Державні службовці також можуть використовувати його як ресурс для самостійного навчання, застосовуючи надані інструменти у спільному створенні політик разом із колегами.

Коли ним варто користуватись

Цей посібник варто використовувати перед початком процесу спільного творення. Втім, він також може бути використаний як довідковий матеріал на будь-якому етапі процесу реалізації зобов'язань: від початкового навчання принципів відкритого врядування до детального супроводу під час окремих етапів розробки, впровадження або формулювання політик. Він особливо корисний для запуску нових ініціатив, перегляду зобов'язань або залучення нових зацікавлених сторін, оскільки пропонує методи сприяння співпраці та інноваціям у врядуванні.

3. Модулі

Модуль 1 — Базові поняття: Відкрите врядування, Партнерство «Відкритий Уряд» (OGP) та спільне створення

[Про модуль](#) | [Цілі](#) | [Аудиторія](#) | [Теми та ключові повідомлення](#) | [План сесії та матеріали](#)

Про цей модуль

Модуль знайомить із ключовими поняттями відкритого врядування, включаючи визначення відкритого врядування, його значущість і основні цінності: прозорість, участь громадськості та підзвітність. Також представлено Партнерство «Відкритий Уряд» (OGP), його передумови та модель роботи. На завершення модуль обґрунтовує важливість співпраці між владою та громадянським суспільством для реалізації амбітних зобов'язань у сфері відкритого врядування.

Цілі навчання

Після завершення першого модуля тренери повинні знати:

- Що таке відкрите врядування і чому воно важливе ?
- Що таке Партнерство «Відкритий Уряд»?
- Що означає спільне створення зобов'язань з відкритого врядування і чому це важливо?

Основна аудиторія

Основною аудиторією модуля є посадовці, які очолюють процес спільного створення зобов'язань з відкритого врядування, а також державні службовці та

представники громадянського суспільства, які залучені до спільного творення та реалізації цих зобов'язань.

Теми та ключові повідомлення

Що таке відкрите врядування?

Представити поняття відкритого врядування та його фундаментальні цінності — прозорість, участь громадськості та публічну підзвітність. Розуміння цих концептів є критично важливим, оскільки вони є основою для всіх ініціатив відкритого врядування. Варто підкреслити, що ці цінності — не просто абстрактні ідеї, а практичні підходи, які здатні покращити публічне адміністрування, підвищити якість надання послуг, сприяти інклюзивності та забезпечити рівність у врядуванні.

Ключові повідомлення:

1. Відкрите врядування — це підвищення **прозорості** державного управління, забезпечення можливостей для **громадян брати участь** у вирішенні публічних питань та зміцнення механізмів **підзвітності**.
2. Ключові принципи відкритого врядування:
 - a. *Прозорість* — це коли інформація, якою володіє уряд (зокрема щодо діяльності та рішень), є доступною, повною, актуальною, відкритою для громадськості без обмежень і відповідає базовим стандартам відкритих даних (наприклад, у форматі сирих даних, придатних для машинного зчитування, якщо це можливо). Прозорість дозволяє кожному мати доступ до релевантної, зручної та своєчасної інформації про процеси та рішення, що впливають на їхнє життя.
 - b. *Участь громадськості* — це коли уряди заохочують громадян до участі у публічних дебатах, внесення пропозицій та ідей, що веде до більш чутливого, інноваційного та ефективного врядування. Участь громадськості означає рівну можливість для всіх брати участь у формуванні публічної політики та прийнятті рішень, які впливають на їхнє життя.
 - c. *Публічна підзвітність* — це коли діють правила, регламенти та механізми, що дозволяють притягати посадовців до відповідальності за свої дії, зобов'язують їх реагувати на критику чи вимоги, а також визнавати відповідальність у разі невиконання зобов'язань чи порушення законів. Підзвітність забезпечує можливість для кожного домагатися справедливого розгляду, коли порушується верховенство права, не дотримуються права або не задовольняються потреби — без ризику переслідування чи шкоди.

Для отримання додаткових рекомендацій щодо цих принципів зверніться до [Практичного посібника з прозорості та відкритого врядування](#), довідника з [відкритого місцевого врядування та публічної етики](#), а також до онлайн-інструменту «bE-Open», розробленого Конгресом. Ці принципи викладені в [Європейській хартії місцевого самоврядування](#) (ETS N° 122) та її Додатковому протоколі щодо права брати участь в управлінні справами місцевої влади (CETS N° 207), а також у [Рекомендації CM/Res\(2023\)5 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам щодо принципів належного демократичного врядування](#).

Чому урядам важливо впроваджувати принципи відкритого врядування?

Багато суспільних проблем, таких як корупція, нерівність, погіршення стану навколишнього середовища та відсутність довіри громадськості до інститутів, тісно пов'язані з недостатньою прозорістю, недостатньою участю громадськості та недостатньою підзвітністю перед громадськістю. Наприклад, коли дії уряду та процеси прийняття рішень не є прозорими, це створює сприятливі умови для процвітання корупції. У суспільствах, де певні групи мають привілейований доступ до осіб, які ухвалюють рішення, політика та ресурси зазвичай відображають інтереси меншості, а не потреби широкого загалу. І нарешті, коли громади не залучені до обговорень щодо землекористування, збереження природи або регулювання забруднення навколишнього середовища, рішення можуть не відповідати найкращим інтересам громади.

Поясніть переваги та цінність впровадження принципів відкритого урядування для державних службовців.

Ключові повідомлення:

1. Зростання довіри громадян

Ключове повідомлення: Практики відкритого врядування сприяють прозорості та підзвітності, що, своєю чергою, може підвищити довіру громадян до державних та місцевих інституцій.

Пояснення: Коли уряди діють прозоро, громадяни можуть бачити, як ухвалюються рішення та як розподіляються ресурси. Ця відкритість сприяє зміцненню довіри, адже люди можуть зрозуміти логіку прийнятих рішень, навіть якщо не згодні з ними, і можуть притягнути посадовців до відповідальності. Прозорість також зменшує можливості для корупції, оскільки дії державних службовців підлягають громадському контролю, що дає змогу інституціям оперативно реагувати.

Дослідження показують, що уряди з високим рівнем прозорості частіше мають довіру громадян. Наприклад, країни, які постійно публікують бюджетні дані та ведуть відкритий діалог із громадянами, зазвичай демонструють вищі показники довіри та задоволеності серед населення ([Партнерство «Відкритий Уряд», 2018, «Посібник для скептиків щодо відкритого врядування»](#)).

2. Покращення процесу ухвалення рішень

Ключове повідомлення: Залучення громадян до процесу ухвалення рішень сприяє створенню більш обґрунтованої, ефективної та легітимної політики.

Пояснення: Залучення громадян до процесів обговорення політики та ухвалення рішень дозволяє урядам враховувати ширший спектр поглядів і знань. Це сприяє розробці більш комплексних рішень, які краще відповідають потребам і занепокоєнням громади. Внесок громадян також підвищує легітимність політик, адже люди частіше підтримують і дотримуються рішень, у формуванні яких брали участь.

Приклади з практики демонструють, що складання бюджету за участю громадськості та публічні консультації призводять до формування політики, яка краще відображає потреби громади та має вищий рівень прийнятності та успішності.

3. Підвищення ефективності та результативності

Ключове повідомлення: Зобов'язання щодо відкритих даних і прозорості можуть сприяти підвищенню ефективності та результативності публічного управління.

Пояснення: Практики відкритого врядування, зокрема зобов'язання щодо відкритих даних, дають змогу краще аналізувати й використовувати публічну інформацію. Такий підхід, заснований на даних, допомагає виявляти прогалини в ефективності, оптимізувати розподіл ресурсів і покращувати надання послуг. Крім того, коли процеси є прозорими, стає простіше виявляти та усувати дублювання функцій і надлишкові витрати.

Дослідження показують, що уряди, які використовують підходи, засновані на даних, досягають економії коштів і покращення якості послуг. Наприклад, міста, які впровадили платформи відкритих даних, часто повідомляють про підвищення операційної ефективності та кращі результати у сфері публічних послуг.

4. Зміцнення залучення громадян

Ключове повідомлення: Практики відкритого врядування можуть надати громадянам більше можливостей для активної участі в управлінні, що сприяє формуванню більш відкритих і підзвітних інституцій.

Пояснення: Створюючи платформи для залучення громадян, уряди дають людям змогу висловлювати свою думку, долучатися до розробки політик і притягувати посадовців до відповідальності. Такий підхід сприяє зміцненню демократичних

практик і забезпечує більшу відповідність публічної політики потребам та інтересам громади.

Досвід різних демократичних країн свідчить, що зростання участі громадян веде до вищого рівня задоволеності публічними послугами та більш активної участі громади в управлінських процесах.

5. Репутація та довіра

Ключове повідомлення: Впровадження принципів відкритого врядування може підвищити репутацію та авторитет органів влади.

Пояснення: Уряди, які демонструють відданість прозорості та залученню громадян, часто отримують позитивне міжнародне визнання. Зміцнена репутація сприяє зростанню довіри, приваблює інвестиції, партнерства та таланти. Це дозволяє державним службовцям позиціонувати себе як лідерів сучасного врядування.

Міжнародні індекси та рейтинги часто відзначають країни й регіони, які демонструють високі стандарти у сфері відкритого врядування, що підвищує їхній авторитет на глобальному рівні.

6. Кризове управління та стійкість

Ключове повідомлення: Цінності відкритого врядування можуть сприяти ефективнішому управлінню кризами та підвищенню інституційної стійкості.

Пояснення: Під час криз, таких як стихійні лиха або пандемії, прозоре й своєчасне інформування є критично важливим. Практики відкритого врядування забезпечують доступність інформації та інформування громадян, що допомагає управляти очікуваннями суспільства й підтримувати порядок. Крім того, культура відкритості сприяє інституційній стійкості, адже заохочує адаптивність та постійне навчання.

Пандемія COVID-19 продемонструвала, що прозоре інформування та відкриті дані допомогли урядам ефективніше реагувати на виклики у сфері охорони здоров'я й зберегти довіру громадян.

7. Інституційне зміцнення в довгостроковій перспективі

Ключове повідомлення: Інтеграція практик відкритого врядування в систему державного управління може сприяти довгостроковому зміцненню інституцій та забезпечити їхню сталу роботу.

Пояснення: Цінності відкритого врядування формують культуру прозорості, підзвітності та безперервного вдосконалення в межах інституцій. Такий

довгостроковий підхід підвищує спроможність державного управління вирішувати майбутні виклики, адаптуватися до нових умов і забезпечувати ефективне врядування з плином часу.

Інституції, які впровадили практики відкритого врядування, демонструють вищу стійкість і результативність, оскільки краще підготовлені до реагування на зміну потреб громадян та виклики часу.

Що таке Партнерство «Відкритий Уряд»?

Ознайомлення учасників із Партнерством «Відкритий Уряд», його структурою, стандартами та процесом розробки планів дій Структура Партнерства «Відкритий Уряд» була впроваджена на практиці понад десять років тому й продемонструвала реальні результати. Саме тому місцевим органам влади, які прагнуть зробити своє врядування відкритим, рекомендується використовувати подібну методологію. Учасники мають знати, що мережа Партнерства «Відкритий Уряд» його заходи та простори для обміну досвідом між колегами також відкриті для них.

Ключові повідомлення:

Партнерство «Відкритий Уряд» (OGP) — це глобальна ініціатива, яка просуває прозорість, участь громадськості та публічну підзвітність шляхом підтримки спільної розробки й реалізації конкретних реформ у сфері відкритого врядування. Бачення Партнерства — це світ, у якому відкриті уряди співпрацюють із громадянським суспільством та людьми задля зміцнення демократії й досягнення кращих суспільних результатів.

- Партнерство є добровільною міжнародною ініціативою за участі багатьох зацікавлених сторін, яка має на меті підтримувати уряди у співпраці з громадянським суспільством задля зміцнення демократії через спільне формулювання та впровадження зобов'язань у сфері прозорості, участі та підзвітності.
- Місія Партнерства — надихати, поєднувати та надавати можливості дедалі ширшому колу реформаторів і прихильників змін з-поміж представників влади та громадянського суспільства для спільних дій.
- Модель Партнерства ґрунтується на принципах дії та підзвітності. Вона забезпечує надійну рамку для спільної розробки й реалізації реформ у сфері відкритого врядування, слугуючи рушійною силою для перетворення глобальних, національних і місцевих зобов'язань на конкретні дії.
- Партнерство має статистично підтверджені докази того, що залучення організацій громадянського суспільства (ОГС) до спільного створення зобов'язань відкритого урядування є надійним показником амбітних зобов'язань, кращого впровадження та швидких результатів, навіть з

урахуванням інших факторів. Джерело: [Життєві сигнали Партнерства «Відкритий Уряд» — 10 років у цифрах](#)

- Партнерство надає можливість національним і місцевим учасникам самостійно формувати свої порядки денні, зосереджуючись на пріоритетах, що є найбільш актуальними у їхньому контексті. Воно заохочує впровадження амбітних реформ, які відповідають як національним, так і місцевим потребам, сприяючи інноваціям і розробці локалізованих рішень. У цьому процесі ключову роль відіграють [національні](#) та [місцеві](#) плани дій.
- Партнерство забезпечує мережу урядів і організацій громадянського суспільства, яка сприяє впровадженню реформ у сфері відкритого врядування шляхом обміну знаннями, політичної підтримки та натхненних історій успіху. Ця мережа відкрита для всіх урядів — як на центральному, так і на місцевому рівнях, які прагнуть до більшої прозорості, участі та підзвітності.

Що таке Конгрес місцевих та регіональних влад Ради Європи?

Ознайомте учасників із Конгресом як [європейською асамблеєю представників місцевого та регіонального врядування, обраних на виборах](#), що діє в межах Ради Європи. Також ознайомте їх із [Центром експертизи з багаторівневого врядування](#), який розробляє та реалізує співпраці, що базуються на попиті, у відповідь на політичний діалог на місцях, а також здійснює моніторинг дотримання положень Європейської хартії місцевого самоврядування в державах-членах Ради Європи. Слід підкреслити, що Конгрес надавав підтримку широкому колу місцевих та регіональних органів влади в Європі щодо адаптації та впровадження принципів відкритого врядування, а також сприяв розвитку багаторівневого діалогу та співпраці.

Ключові повідомлення:

Конгрес ухвалив низку стандартів у сфері місцевої демократії та місцевого самоврядування, зокрема [Резолюцію 435 \(2018\)](#) і [Рекомендацію 424 \(2018\) щодо прозорості та відкритого врядування](#), які супроводжуються [практичним посібником](#).

- Конгрес підкреслює, що місцеві органи влади мають певну автономію щодо розподілу ресурсів, відіграють посередницьку роль у взаємодії з центральними урядами та є першою точкою контакту між громадянами й обраними представниками. Отже, вони виконують ключову роль у зміцненні довіри громадян і сприянні участі у процесі прийняття рішень, що є основою ефективного функціонування будь-якого уряду. Професіоналізм і доброчесність місцевої влади й адміністрацій, а також їхня здатність діяти прозоро, чуйно та відкрито, сприяють покращенню якості послуг, забезпечуючи їхню справедливість і рівність для всіх громадян.

- Діяльність Конгресу та його Центру експертизи з багаторівневого врядування ґрунтується на [12 Принципах доброго демократичного врядування](#), які включають ключові принципи відкритого врядування — зокрема, публічну етику, підзвітність, відкритість і прозорість.
- Конгрес також розробив низку [національних посібників із питань відкритого місцевого врядування та публічної етики](#), зокрема посібник для України. Усі ці матеріали доступні безкоштовно на онлайн-платформі «[bE-Open](#)», яка має на меті підтримати органи місцевого самоврядування в покращенні якості місцевої демократії, пропонуючи практичні рекомендації з питань публічної етики, підзвітності, прозорості та участі громадян.
- Конгрес ухвалив цей документ [Європейський кодекс поведінки для всіх осіб, залучених до місцевого та регіонального управління](#). Він враховує нові виклики, з якими стикаються органи місцевого самоврядування, і базується на трьох спостереженнях: необхідності поширити його застосування на всіх осіб, залучених до надання публічних послуг; можливостях, які відкриває цифровізація публічних послуг для підвищення прозорості за умови дотримання захисту персональних даних; а також потребі захистити фактичних викривачів корупції.
- Конгрес значною мірою працював над запобіганням корупції та сприянням дотриманню громадської етики. Він ухвалив [шість тематичних звітів](#), присвячених неправомірному використанню адміністративних ресурсів під час виборчих процесів, прозорим публічним закупівлям, відкритому врядуванню, конфлікту інтересів, захисту викривачів та боротьбі з непотизмом (практика надання переваг родичам, друзям або знайомим) у місцевих та регіональних органах влади.

Що означає спільне створення зобов'язань відкритого уряду?

1. Спільне створення зобов'язань відкритого уряду передбачає співпрацю уряду з громадянами, організаціями громадянського суспільства та іншими зацікавленими сторонами для виявлення проблем, розробки та впровадження зобов'язань, які розв'язують ці виклики шляхом підвищення прозорості та відкритості уряду.
2. Спільне творення — це методологія участі, яка довела свою ефективність у покращенні розробки та впровадження реформ відкритого уряду.

3. Цей процес сприяє формуванню культури відкритого уряду через навчання на практиці.
4. Процес спільного створення можна поділити на п'ять етапів.
 - a. *Підготовка*: Цей етап зосереджений на об'єднанні людей, як усередині уряду, так і поза ним, які братимуть участь у процесі спільного творення.
 - i. Спільне створення зобов'язань відкритого уряду — це не справа однієї людини, тому важливо виділити час на визначення правильних учасників цього процесу.
 - b. *Виявлення та визначення*: Цей етап полягає у спільному визначенні конкретних проблем, які потрібно розв'язати за допомогою підходів відкритого уряду, та визначенні зобов'язань відкритого урядування щодо їхньої реалізації.
 - i. Зобов'язання відкритого уряду, що спрямовані на вирішення конкретних проблем, мають більші шанси бути впровадженими і дати результати.
 - c. *Розробка, затвердження та запуск*: На цьому етапі розробляється ініціатива відкритого уряду, забезпечується необхідне затвердження всередині та поза межами уряду, а також її запуск.
 - i. Розробка та публікація зобов'язань є ключовими, оскільки вони дають змогу людям зрозуміти суть ініціативи, а зацікавленим сторонам — контролювати процес і робити висновки щодо розробки та впровадження.
 - d. *Впровадження*: Цей етап зосереджений на підтримці впровадження зобов'язань у запланованому руслі для досягнення результатів.
 - e. *Навчання*: Цей етап присвячений моніторингу зобов'язань, засвоєнню уроків і сприянню підзвітності.
 - i. Ознайомлення з зобов'язаннями відкритого урядування сприяє кращому їхньому виконанню завдяки періодичному моніторингу діяльності, коригуванню курсу у разі необхідності та засвоєнню уроків, які можуть бути використані для формування майбутніх зобов'язань як у межах юрисдикції, так і за її межами.

Наступні модулі більш детально розглянуть кожну з п'яти фаз спільного створення.

Запропонований план сесії

Модуль 1: Основи відкритого врядування, Партнерство «Відкритий Уряд» та спільне створення зобов'язань

Рекомендований час: 60 хвилин

Час (хв)	Тема	Ключові моменти для тренерів	Діяльність	Слайди	Допоміжні матеріали
0:00 – 0:05	Вступ	- Представлення тренерів, правил поведінки та програми сесії	Презентація модератора або головного тренера.		
0:05 – 0:15	Активність для знайомства учасників		Активність-розігрів: Учасники представляються та діляться прикладом прозорості або залучення громадян у своїй роботі.		
0:15 – 0:25	Що таке відкрите врядування?	- Використовуйте реальні приклади, щоб показати цінність відкритого уряду. - Заохочуйте учасників подумати, як ці переваги можуть бути застосовані у їхніх реаліях.	Презентація модератора або головного тренера. Запропонована дискусія: Як учасники сприймають відкрите врядування у своїй роботі?	Модуль 1 — Слайди 3 – 14	- Керівництво скептика щодо відкритого уряду Партнерства «Відкритий уряд» - Копія Модуля_1 Знайомство з Партнерством та його діяльністю на місцевому рівні 2024 (ENG) - OECD Відкрите урядування: Глобальний контекст і подальші кроки - Практичний посібник з прозорості та відкритого урядування - Посібник з відкритого місцевого урядування та публічної етики - Онлайн-інструмент «bE-Open»

0:25 – 0:35	Що таке Партнерство «Відкритий Уряд»?	- Підкресліть ресурси та можливості, які Партнерство «Відкритий Уряд» надає для обміну досвідом і навчання. - Поділіться посиланнями, де можна отримати більше інформації про Партнерство.	Презентація модератора або головного тренера.	Модуль 1 — Слайди 15 – 25	- Вебсайт Партнерства «Відкритий Уряд» - Вебсайт Локальної програми Партнерства «Відкритий Уряд» - Брошура Партнерства «Відкритий Уряд» — Демократія поза межами виборчих урн - Партнерству «Відкритий Уряд» — 10 років
0:35 – 0:45	Спільне створення ініціатив відкритого урядування	- Підкресліть цінність спільної розробки зобов'язань.	Презентація модератора або головного тренера. Запропонована дискусія: Що спадає вам на думку, коли ви чуєте термін «спільне створення»?	Модуль 1 — Слайди 26 – 31	- Життєві сигнали Партнерства «Відкритий Уряд» - Спільне створення у державному управлінні
0:45 – 0:55	Сесія запитань і відповідей: Скористайтесь можливістю поставити останні питання.				
0:55 – 0:60	Висновок		Закриття сесії модератором або головним тренером.		

Модуль 2 — Підготовка до спільного створення, виявлення та визначення зобов'язань

[Про модуль](#) | [Цілі](#) | [Аудиторія](#) | [Теми та ключові повідомлення](#) | [План сесії та матеріали](#)

Про цей модуль

Цей модуль ознайомить учасників із кроками, визначеними Партнерством для процесу спільного створення, а також із [Посібником для незалежних реформаторів](#). Розподіл процесу спільного створення на менші етапи допомагає урядовцям та організаціям громадянського суспільства належним чином планувати розробку та узгодження зобов'язань щодо відкритого урядування з урахуванням думок різних зацікавлених сторін. Цей [Посібник для незалежних реформаторів](#) є довідковим документом, який пропонує конкретні заходи та інструменти для успішного виконання кожного етапу спільного створення.

Цей модуль буде присвячений таким темам:

1. Як підготуватися до процесу спільного створення, зосередившись на залученні зацікавлених сторін?
2. Як визначити та надати пріоритет реальним проблемам, які можна вирішити за допомогою підходів відкритого урядування?
3. Як визначити та сформулювати надійні зобов'язання відкритого урядування та створити мережу підтримки для їхньої реалізації?

Цілі

До кінця цього модуля тренери зможуть:

- Показати реформаторам запропоновані кроки для спільного створення зобов'язань щодо відкритого урядування та представити [Посібник для незалежних реформаторів](#) — універсальний ресурс із рекомендаціями та інструментами для процесу спільного створення.
- Надавати реформаторам рекомендації щодо підготовки до успішного здійснення процесу спільного створення.
- Надавати реформаторам підтримку у визначенні просторів та процесів для спільного створення.

- Надавати учасникам процесів спільного створення рекомендації щодо важливості та методів виявлення та визначення пріоритетності проблем для їхніх зобов'язань.
- Навчати реформаторів розробляти SMART-зобов'язання, що відповідають цінностям відкритого урядування.
- Надавати рекомендації ініціаторам і лідерам зобов'язань щодо створення мереж ключових зацікавлених сторін для впровадження.

Основна аудиторія

Основною аудиторією модуля є посадовці, які очолюють процес спільного створення зобов'язань з відкритого урядування, а також державні службовці та представники громадянського суспільства, які залучені до спільного творення та реалізації цих зобов'язань.

Теми та ключові повідомлення

Що таке процес спільного творення?

Спільне творення — це процес, під час якого урядовці співпрацюють з іншими зацікавленими сторонами, як всередині уряду, так і поза ним, з метою визначення та формулювання зобов'язань відкритого урядування. Цей процес повинен бути належним чином спланований та забезпечений ресурсами для досягнення поставленої мети. Локальна програма Партнерства розділила процес спільного створення на п'ять етапів, кожен з яких має конкретні кроки.

Таблиця 1. Етапи та кроки співтворення в рамках локальної програми Партнерства

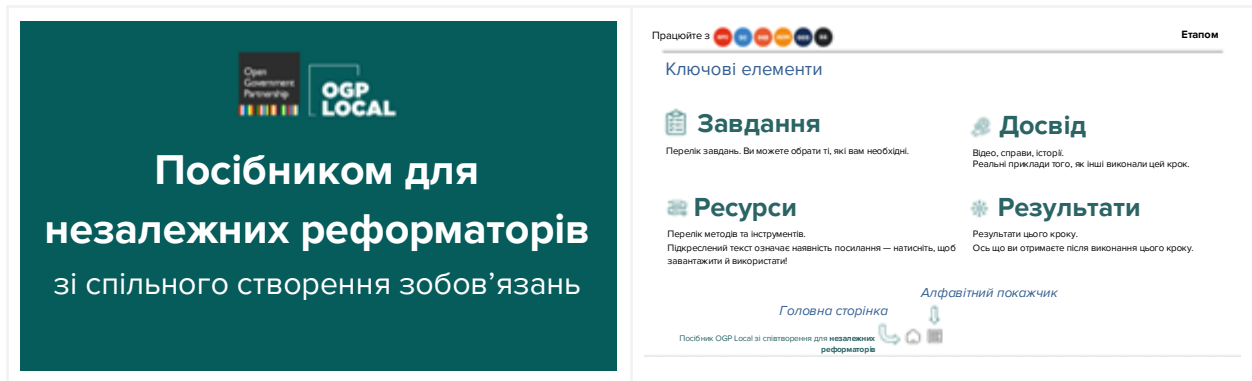
Етап 1. Підготовка 1.1 Формування команди 1.2 Визначення майданчика 1.3 Розробка плану дій 1.4 Підвищення обізнаності	Етап 3. Розробка, затвердження та запуск 3.1 Розробка стратегічного бачення 3.2 Розробка зобов'язань 3.3 Затвердження та погодження 3.4 Запуск ініціативи
Етап 2. Виявлення та визначення 2.1 Ідентифікація сфер можливостей 2.2 Пріоритизація сфер можливостей 2.3 Визначення рішень 2.4 Створення мережі підтримки зобов'язань	Етап 4. Впровадження 4.1 Залучення зацікавлених сторін 4.2 Моніторинг зобов'язань 4.3 Обмін результатами Етап 5. Навчання 5.1 Планування навчального процесу 5.2 Збір і систематизація інформації

Рисунок 1. Цикл спільного створення Локальної програми Партнерства

Що таке Посібник для незалежних реформаторів зі спільного створення зобов'язань у межах Партнерства на місцевому рівні?

[Посібник OGP Local зі співтворення для незалежних реформаторів](#) є універсальним ресурсом, що містить конкретні завдання, корисні матеріали та приклади, засновані на п'яти етапах процесу спільного створення зобов'язань. Уся необхідна інформація для кожного з кроків зібрана на окремій сторінці посібника, із посиланнями на додаткові ресурси — приклади, настанови, шаблони та інструменти.

Тренери та реформатори мають ознайомитися з цим [Посібником для незалежних реформаторів](#), оскільки він є ключовим ресурсом для підтримки процесу спільного створення.

Етап 1 у циклі спільного створення: Підготовка

Перший етап включає чотири ключові кроки: формування команди, визначення майданчика для участі, розробку плану дій та підвищення поінформованості.

Етап 1.1. - Формування команди

Ключове повідомлення: Підготовка — це запорука успішного спільного творення. Головне — це правильно підібрані люди в урядових структурах, які організовуватимуть цей процес, та які встановлять співпрацю з представниками позаурядових зацікавлених сторін.

Пояснення:

- Для спільного створення зобов'язань щодо відкритого урядування необхідно зібрати групу людей — команду, яка братиме участь у цьому процесі.
- Місцева влада повинна визначити необхідні навички для процесу спільної роботи, перевірити кадрові ресурси та чітко розподілити ролі учасників.
- У [Посібнику для незалежних реформаторів](#) представлені типові ролі, які корисно опанувати в цьому процесі.
- [Посібник для незалежних реформаторів](#) також надає шаблон схеми зацікавлених сторін для визначення навичок та осіб в уряді, які можуть брати участь у процесі спільного створення.

Етап 1.2. - Визначення майданчика

Ключове повідомлення: Процес спільного створення вимагає участі осіб, які не є представниками уряду. Рекомендується визначити постійне місце — існуюче або

новостворене, для здійснення процесу спільного створення та координації зобов'язань відкритого уряду.

Пояснення:

- Щоб процес спільного створення був ефективним і результативним, необхідно визначити механізм залучення людей поза урядом, які повинні брати участь у цьому процесі.
- Партнерство рекомендує визначити існуючі простори, такі як програми, комітети та процеси, які залучають громадян і можуть бути використані як майданчик для процесу спільного створення відкритого уряду. У разі відсутності відповідних просторів можна створити новий майданчик для спільного створення та координації зобов'язань відкритого уряду.
- Він може бути офіційним або неофіційним простором. У будь-якому випадку необхідно визначити чіткі правила, включаючи склад учасників, частоту зустрічей, методи комунікації, очікування та обов'язки.
- Коли з самого початку залучається широке коло зацікавлених сторін, вони розвивають почуття відповідальності за зобов'язання, що зміцнює фазу реалізації. Це також надає легітимності зобов'язанням, оскільки вони представляють погляди багатьох суб'єктів.
- До відповідних зацікавлених сторін можуть належати громадянське суспільство, експерти з відкритого урядування, наукові кола, молодіжні групи, підприємства тощо.
- Чим різноманітніші голоси в процесі спільного створення, тим кращими можуть бути результати. Залучаючи широке коло зацікавлених сторін, таких як організації громадянського суспільства (ОГС), приватний сектор, молодіжні групи, жіночі організації та маргіналізовані спільноти, зобов'язання будуть відображати потреби всіх верств суспільства.
- Для підтримки цього кроку [Посібник для незалежних реформаторів](#) надає керівництво з планування значущої взаємодії, а також інструменти для визначення та класифікації зацікавлених сторін, які допомагають урядам визначити, хто повинен бути залучений, і забезпечити, щоб жодна з ключових зацікавлених сторін не була упущена.
- Залучення громадян та громадянського суспільства до процесу спільного створення може сприяти зміцненню довіри між урядом та громадянами. Це демонструє, що уряд цінує та враховує думку громадськості, що сприяє розвитку співпраці між ними.

1.3. - Розробка плану дій

Ключове повідомлення: Для належного планування та дотримання курсу місцевим органам влади рекомендується спланувати процес спільного створення та розробити план дій. План дій повинен містити опис кроків, які уряд буде вживати для виконання своїх зобов'язань щодо відкритого урядування. Він включає графік, основні завдання та обов'язки.

- [Посібник для незалежних реформаторів](#) містить покрокову інструкцію з розробки плану дій, а також шаблон, який можна завантажити та адаптувати.

1.4. - Підвищення обізнаності

Ключове повідомлення: На початку будь-якої урядової реформи важливо підвищити обізнаність про плани уряду. Це допомагає інформувати відповідних зацікавлених осіб в уряді та поза ним і може сприяти отриманню підтримки. Ще важливіше підвищити обізнаність про те, коли уряд планує провести процес залучення неурядових зацікавлених сторін. Багато процесів залучення провалюються через недостатнє підвищення обізнаності та комунікацію про процес.

- На основі визначення ключових зацікавлених сторін з кроків 1.1 та 1.2 оцініть свою основну аудиторію та її рівень обізнаності в цілому.
- Розгляньте можливість проведення зустрічей для підвищення обізнаності серед зацікавлених сторін в уряді та проведення інформаційної кампанії для неурядових зацікавлених сторін.
- [Посібник для незалежних реформаторів](#) містить приклади заходів з підвищення обізнаності та інструменти, які допоможуть визначити та розробити план комунікації.

Підсумок етапу 1

- Визначення правильних осіб для залучення та планування процесу спільного створення є ключовим фактором успіху.
- Місцева влада повинна витратити час на визначення осіб всередині та поза межами уряду, які можуть бути залучені, та використовувати існуючі простори або механізми для спільного створення, коли це можливо.
- Залучення зацікавлених сторін є критично важливим, оскільки це гарантує, що зобов'язання щодо відкритого урядування не розробляються урядом в ізоляції.

- Залучення громади з самого початку збільшує ймовірність успішної реалізації, оскільки зацікавлені сторони більш схильні підтримувати зобов'язання, які вони допомогли розробити.
- Чіткий план дій є важливим інструментом для відображення заходів, визначення їхньої послідовності та розуміння взаємозв'язку між ними, що дозволяє утримувати процес спільного створення на правильному шляху.

Етап 2 у циклі спільного створення: Виявлення та визначення

Після завершення початкової підготовки місцева влада буде готова розпочати другий етап циклу спільного створення. Цей етап зосереджується на виявленні поточних проблем, які можна вирішити за допомогою підходів відкритого урядування, та визначенні зобов'язань. Нарешті, коли зобов'язання починають набувати конкретних обрисів, рекомендується визначити осіб, які можуть підтримати їхнє виконання.

Етап 2.1. - Ідентифікація сфер можливостей

Ключове повідомлення: Зобов'язання щодо відкритого урядування, швидше за все, матимуть значний вплив, якщо вони відповідатимуть реальним і актуальним потребам, з якими стикається громада. Це можуть бути проблеми, з якими стикаються громадяни або уряди під час виконання своїх повноважень. Ці проблеми є можливостями, де підходи відкритого урядування можуть сприяти їхньому вирішенню.

Пояснення:

- Зобов'язання щодо відкритого урядування є найефективнішими, коли вони відповідають реальним потребам. Тому рекомендується залучати до процесу розробки та реалізації тих, кого стосується дана проблема.
- Необхідно визначити політичну, фінансову та технічну доцільність вирішення проблем і реалізації зобов'язань у сфері відкритого урядування. Варто відкрито говорити про можливі виклики у цих сферах, щоб у процесі співтворення можна було визначити дійсно ефективні зобов'язання.
- Щоб розробити дієві зобов'язання у сфері відкритого урядування, важливо глибоко зрозуміти суть проблеми, її першопричини та те, як вона пов'язана з принципами відкритого урядування.
- Якщо зобов'язання у сфері відкритого урядування не вирішує реальну проблему, його вплив буде обмеженим.

- Для кращого розуміння першопричин проблеми [Посібник для незалежних реформаторів](#) пропонує *вправу з визначення проблеми* — серію запитань, які допомагають ідентифікувати корені причини проблеми.
- [Посібник для незалежних реформаторів](#) містить *Контрольний список для визначення проблеми*, який допомагає переконатися, що проблема правильно і чітко сформульована.

Етап 2.2. – Пріоритизація сфер можливостей

Ключове повідомлення: У процесі участі часто виникає багато проблем і можливостей. Особливо у разі залучення різноманітних зацікавлених сторін важливо визначити пріоритети, щоб реалізовувалися найбільш впливові та водночас досяжні зобов'язання. Крім того, деякі проблеми вимагають поетапного підходу — певні дії мають бути здійснені раніше за інші, аби досягти очікуваних результатів.

Пояснення:

- Після того як сформовано довгий список проблем і можливостей, Партнерство рекомендує обрати з нього пріоритетні.
- Існують різні методи та критерії для визначення пріоритетності. Щоб допомогти місцевим органам влади у цьому процесі, [Посібник для незалежних реформаторів](#) пропонує *Вправу з визначення пріоритетів* та шаблон пріоритетної матриці.
- Обирайте ключові проблеми для вирішення та порівнюйте їх з наявними планами, щоб уникнути дублювання і переконатися, що ці зобов'язання є реалістичними до впровадження.

Етап 2.3. - Визначення рішень

Ключове повідомлення: Після того як проблему визначено та пріоритезовано, наступним кроком є формулювання зобов'язання у сфері відкритого врядування, яке може сприяти її вирішенню. Використання колективних знань і досвіду зацікавлених сторін як усередині, так і поза межами уряду є ключовим для розвитку інноваційних і дієвих зобов'язань.

Пояснення:

- На основі пріоритетного списку проблем місцеві органи влади можуть разом із неурядовими учасниками провести мозковий штурм для розробки можливих зобов'язань у сфері відкритого врядування. Для підтримки цього

процесу [Посібник для незалежних реформаторів](#) пропонує *Вправу з відображення рішень*.

- Варто також враховувати існуючі зобов'язання, реалізовані раніше або приклади з інших юрисдикцій.
- Для натхнення щодо зобов'язань у сфері відкритого врядування перегляньте доступний модуль «Підходи до відкритого врядування» нижче. Він містить такі ресурси:
 - [OGP Data Dashboard](#) — база даних, яка містить усі зобов'язання в межах Партнерства «Відкритий Уряд». Ви можете шукати зобов'язання за темами й регіонами;
 - [Open Gov Guide](#) — посібник, що містить конкретні рекомендації, приклади реформ, міжнародні стандарти та інструкції; та
 - [The Open Gov Challenge](#) — це заклик до дії для реформаторів у сфері відкритого урядування, спрямований на підвищення амбіцій у десяти ключових сферах відкритості.
- Крім того, [Посібник для незалежних реформаторів](#) містить *Контрольний список рішень* — набір запитань, які допоможуть переконатися, що запропоноване зобов'язання має потенціал досягти реального впливу.

Етап 2.4. Створення мережі підтримки зобов'язань

Ключове повідомлення: Коли зобов'язання вже визначено, саме час ідентифікувати осіб і організації, які підтримуватимуть їхнє впровадження. Залучення ключових зацікавлених сторін як всередині, так і поза межами уряду може суттєво сприяти успіху зобов'язання. До них можуть належати посадові особи, які повинні затверджувати, підтримувати та розподіляти ресурси; зовнішні організації, які можуть сприяти реалізації через конкретні заходи або проєкти; або експерти, які можуть надавати консультації та зворотний зв'язок.

Пояснення:

- Зобов'язання у сфері відкритого урядування потребують підтримки, залучення та ресурсів для їхнього успішного виконання. Стратегічно важливо формувати мережу учасників, щоб забезпечити реалізацію зобов'язань згідно з планом.
- Рекомендується скласти перелік відповідних зацікавлених сторін для кожного зобов'язання. Для цього в [*Посібнику для незалежних реформаторів*](#) передбачено *вправу з побудови мережі підтримки зобов'язань*, яка містить питання, що допоможуть визначити відповідні зацікавлені сторони, та рекомендації щодо різних ролей, які вони можуть виконувати.
- Особи, відповідальні за зобов'язання, повинні залучити визначених зацікавлених сторін перед остаточним затвердженням зобов'язання.

Підсумок етапу 2

- Визначте та пріоритизуйте проблеми, які можна вирішити за допомогою зобов'язань у сфері відкритого урядування. Порівняйте ці пріоритети з чинними планами та доступними ресурсами, щоб переконатися, що зобов'язання можна реалізувати повністю.
- Формулюйте зобов'язання, які відповідають реальним і актуальним проблемам, щоб досягти суттєвого впливу.
- До затвердження зобов'язання визначте релевантних зацікавлених сторін і залучіть їх до його прийняття та реалізації.

Запропонований план сесії

Модуль 2: Підготовка до спільного створення, виявлення та визначення зобов'язань

Рекомендований час: 150 хв

Час (хв)	Тема	Ключові моменти для тренерів	Діяльність	Слайди	Допоміжні матеріали
0:00 – 0:05	Вступ	- Представлення тренерів, правил поведінки та програми сесії	Презентація модератора або головного тренера.		
0:05 – 0:15	Вступ до циклу співтворення. Посібник OGP Local зі співтворення для незалежних реформаторів	- Представте цикл співтворення та його окремі етапи. - Ознайомте учасників із Посібником для незалежних реформаторів та поясніть, як ним користуватися.	Презентація модератора або головного тренера.		
0:15 – 0:55	Етап 1 — Підготовка	- Перегляньте кроки на етапі підготовки. - Підкресліть важливість формування основної внутрішньої команди для підтримки процесу спільного створення. - Надайте підтримку у визначенні доступних просторів для участі у спільному створенні зобов'язань відкритого урядування. - Рекомендуйте розробку плану дій. - Підкресліть важливість інформування та залучення ключових зацікавлених сторін ще до початку самого процесу співтворення.	Презентація модератора або головного тренера. Запропонована дискусія: - Які ресурси має ваш орган влади для підтримки спільного творення? Що вам для цього потрібно? Пропоновані активності: - Визначення та оцінка просторів для спільного створення. - Розробка першого проєкту плану спільного створення.	Модуль 2: Слайди 1 – 6	- Посібник OGP Local зі співтворення для незалежних реформаторів

0:55 – 1:35	Етап 2 — Виявлення та визначення	- Підкресліть важливість виявлення конкретних проблем. - Представте рекомендовані інструменти для виявлення першопричини проблеми. - Представте інструменти для відображення рішень.	Презентація модератора або головного тренера. Пропоновані активності: - Виконайте вправу «Визначення відправної точки вашої діяльності». - Виконайте вправу для визначення проблем та виявлення їхніх першопричин. - Виконайте вправу для визначення можливих рішень проблеми (проблем) з боку відкритого уряду.	Модуль 2: Слайди 7 – 38	- Посібник OGP Local зі співтворення для незалежних реформаторів
1:35 – 2:05	Етап 2 — Створення мережі підтримки	- Підкресліть важливість визначення мережі підтримки.	Презентація модератора або головного тренера. Запропонована дискусія: - Як організації можуть підтримати реалізацію зобов'язання? До яких організацій можна звернутися?	Модуль 2: Слайди 39 – 46	- Посібник OGP Local зі співтворення для незалежних реформаторів
2:05 – 2:20	Сесія запитань і відповідей: Скористайтесь можливістю поставити останні питання.				
2:20 – 2:30	Висновок		Закриття сесії модератором або головним тренером.		

Модуль 3 — Розробка, впровадження, обмін досвідом та навчання

[Про модуль](#) | [Цілі](#) | [Аудиторія](#) | [Теми та ключові повідомлення](#) | [План сесії та матеріали](#)

Про цей модуль

Цей модуль продовжить етапи циклу спільного створення. Етап 3 пропонує передові практики для розробки зобов'язань відкритого урядування, а етап 4 зосереджується на заходах для підтримки їхньої реалізації. Процес Партнерства пропонує продовжувати взаємодію із зацікавленими сторонами всередині та поза урядом після спільного створення зобов'язань. Нарешті, на етапі 4 буде розглянуто, як сприяти підзвітності та навчанню щодо зобов'язань відкритого урядування.

Цілі

До кінця цього модуля тренери зможуть:

- Показати передові практики щодо розробки зобов'язань відкритого урядування на основі рекомендованих шаблонів Партнерства на місцевому рівні.
- Надати пропозиції щодо запуску зобов'язань.
- Пропонувати заходи для забезпечення адекватного та своєчасного виконання зобов'язань.
- Надавати підтримку в розробці плану навчання та підзвітності щодо зобов'язань.

Основна аудиторія

Основною аудиторією модуля є посадовці, які очолюють процес спільного створення зобов'язань з відкритого урядування, а також державні службовці та представники громадянського суспільства, які залучені до спільного творення та реалізації цих зобов'язань.

Теми та ключові повідомлення

Етап 3 Розробка, затвердження та запуск

Третій етап циклу спільного створення має чотири ключові етапи: складання стратегічного бачення, розробка зобов'язань, перевірка та затвердження, і, нарешті, запуск зобов'язання (зобов'язань).

Етап 3.1. - Розробка стратегічного бачення

Ключове повідомлення: Стратегічне бачення — це чітка і переконлива довгострокова мета або напрямок, якого прагне досягти уряд. Воно окреслює бажаний стан у майбутньому і слугує орієнтиром для прийняття рішень, планування та розподілу ресурсів у рамках зобов'язань відкритого уряду. Розробка стратегічного бачення — це завдання уряду та громадянського суспільства, яке полягає у тому, щоб подумати про те, як зобов'язання сприяють досягненню довгострокової мети, а не зосереджуватися лише на короткострокових вигодах. Локальна програма Партнерства пропонує використовувати [шаблон стратегічного бачення відкритого урядування](#), який також містить питання щодо забезпечення підзвітності процесу спільного створення та моніторингу зобов'язань.

Пояснення:

- Зобов'язання у сфері відкритого урядування не повинні бути ізольованими діями, спрямованими лише на вирішення короткострокових потреб. Натомість вони мають сприяти досягненню ширшої мети — зробити уряд більш прозорим, підзвітним та відкритим до участі у довгостроковій перспективі.
- Кожен уряд має свої особливості, і кінцева мета відкритого урядування для кожного органу місцевої влади може бути різною. Шлях до цієї мети також є унікальним для кожної юрисдикції.
- Саме тому важливо сформулювати загальне стратегічне бачення для адміністрації та окреслити шлях до його досягнення з урахуванням місцевого контексту.
- Щоб уникнути створення зобов'язань, які не сприяють досягненню ширшої довгострокової мети, рекомендується спочатку спільно розробити стратегічне бачення, перш ніж фіналізувати конкретні зобов'язання.
- Це стратегічне бачення повинно розроблятися за участю суб'єктів як всередині уряду, так і поза ним.
- Як модель можна скористатися [шаблоном стратегічного бачення відкритого урядування](#).

- [Шаблон стратегічного бачення відкритого урядування](#) також містить запитання, які сприяють підзвітності у процесі співтворення та забезпечують прозорість механізмів подальшого моніторингу зобов'язань.

Етап 3.2. - Розробка зобов'язань

Ключове повідомлення: Досвід показав, що якісне формулювання зобов'язання у сфері відкритого урядування сприяє його ефективному впровадженню та оцінці результатів. Зобов'язання має бути SMART — конкретним, вимірюваним, здійсненним, реалістичним і обмеженим у часі. Для підтримки процесу формулювання зобов'язань у рамках Локальної програми Партнерства рекомендується використовувати [Шаблон зобов'язання у сфері відкритого урядування](#).

Пояснення:

- Якісне формулювання зобов'язання є надзвичайно важливим, оскільки гарантує, що воно є продуманим і прозорим. Це, своєю чергою, дозволяє ефективніше оцінювати результати його реалізації.
- Як модель можна використовувати [шаблон зобов'язання у сфері відкритого урядування](#).
- Інформація, зібрана під час фази виявлення та формулювання, може бути використана для заповнення рекомендованого шаблону зобов'язання — особливо дані щодо визначення проблеми та відображення рішень.

Етап 3.3. - Затвердження та погодження зобов'язань

Ключове повідомлення: Після того, як стратегічне бачення та зобов'язання були розроблені, їх слід затвердити за участі зацікавлених сторін як з органів влади, так і поза ними. Це гарний момент, щоб переконатися, що всі відповідальні особи, особливо ті, хто приймає рішення та відповідає за їхнє виконання, поінформовані і підтримують реалізацію зобов'язань.

Пояснення:

- Після підготовки стратегічного бачення та зобов'язань важливо перевірити, чи ключові зацікавлені сторони підтримують їх і розуміють свою роль у процесі.
- У деяких випадках перед оприлюдненням зобов'язань може знадобитися формальне схвалення від міського голови та місцевої ради.

- Доброю практикою є поширення проекту стратегічного бачення та зобов'язань серед ключових зацікавлених сторін як в межах органів влади, так і поза ними, щоб:
 - зібрати остаточні відгуки від зацікавлених сторін,
 - отримати їхнє підтвердження щодо участі у виконанні зобов'язань, та
 - здобути схвалення від осіб, що приймають рішення.
- Валідація може проходити у форматі зустрічей, круглих столів або публічних заходів, тоді як формальне затвердження має здійснюватися відповідно до місцевих інституційних процедур.

Етап 3.4. - Запуск ініціативи

Ключове повідомлення: Після затвердження стратегічного бачення та зобов'язань уряд може публічно оголосити про впровадження зобов'язань у сфері відкритого урядування. Це можна зробити через публічний презентаційний захід, а також використовуючи соціальні мережі та інші медіаканали для поширення інформації серед широкої громадськості.

Пояснення:

- Важливо повідомляти про зусилля уряду у напрямку більшої відкритості, адже кінцевими бенефіціарами прозорості, участі громадськості та підзвітності є мешканці та місцеве громадянське суспільство.
- Проведення заходу запуску також допомагає залучити підтримку зобов'язань і сприяє активній участі у їхньому впровадженні та моніторингу.
- [Посібник для незалежних реформаторів](#) містить рекомендації щодо проведення успішних заходів із залучення, а також приклади таких активностей.

Етап 4 у циклі спільного створення Впровадження

Після спільного створення зобов'язань починається їхнє впровадження. Залучення учасників під час реалізації може набувати різних форм, таких як розподіл відповідальності за виконання, моніторинг прогресу та інформування зацікавлених сторін про стан справ.

Етап 4.1. - Підтримка залучення зацікавлених сторін

Ключове повідомлення: Вкрай важливо підтримувати залучення та інформованість зацікавлених сторін під час реалізації зобов'язань, особливо тих, хто безпосередньо брав участь у формуванні та визначенні зобов'язань. Чудовим початком є проведення регулярних зустрічей для обговорення прогресу, виявлення перешкод та пошуку рішень.

Пояснення:

- Після завершення етапу співтворення може виникнути спокуса припинити співпрацю між органами влади та учасниками поза їхніми межами. Однак місцеві органи влади мають стратегічно залучати відповідних зацікавлених осіб протягом усього етапу впровадження, щоб забезпечити успішне та впливове виконання зобов'язань.
- Регулярні зустрічі з чіткою метою виявлення проблем та колективного пошуку рішень — це відмінний спосіб залучити зацікавлених сторін до процесу реалізації.
- Важливо також провести визначення зацікавлених сторін, які повинні бути залучені на цьому етапі, адже це може бути інша група людей, ніж та, що брала участь у процесі спільного творення.
- Перегляньте список зацікавлених сторін, визначених та залучених на [кроці 2.4. — Створення мережі підтримки зобов'язань](#).

Етап 4.2. - Розробка зобов'язань

Ключове повідомлення: Для забезпечення належного виконання уряд повинен здійснювати моніторинг прогресу зобов'язання, щоб у разі потреби коригувати курс дій.

Пояснення:

- Моніторинг є необхідною складовою для відстеження перебігу будь-якого проєкту. До цієї інформації входить, хто залучений до виконання зобов'язання, заплановані етапи та терміни, а також загальний очікуваний результат.
- Регулярно проводьте зустрічі з зацікавленими сторонами, що беруть участь у реалізації зобов'язання, щоб обговорювати прогрес на основі погоджених етапів.
- Представники органів влади та учасники поза ними мають обговорювати можливі зміни до зобов'язання з урахуванням поточного контексту.

Етап 4.3. - Обмін результатами

Ключове повідомлення: Поширення інформації про прогрес у виконанні зобов'язань є доброю практикою прозорості та сприяє збереженню зацікавленості та підтримки ініціатив. Локальна програма Партнерства рекомендує регулярно ділитися оновленнями, використовуючи наявні канали комунікації.

Пояснення:

- Публічне інформування про хід реалізації допомагає підтримувати залучення та інтерес до зобов'язань у сфері відкритого урядування.
- Громадська увага слугує додатковим стимулом для своєчасного й повного виконання зобов'язань, а також створює можливості для отримання зворотного зв'язку.
- [*Посібник для незалежних реформаторів*](#) містить шаблон SWOT-аналізу, який допомагає визначити можливості для ефективної комунікації.
- Рекомендується, щоб зацікавлені сторони, відповідальні за виконання зобов'язання, визначили ключові етапи, про які вони можуть інформувати громадськість щодо досягнутого прогресу.

Етап 5 у циклі спільного створення Навчання

Рух до відкритого урядування — це подорож, яка потребує багаторазового повторення циклів співтворення та виконання зобов'язань. Кожне нове зобов'язання у сфері відкритого урядування — це можливість навчитися краще співпрацювати, планувати та реалізовувати наступні зобов'язання. Остання фаза процесу спільного творення зосереджується на чотирьох ключових діях, що сприяють навчанню як всередині уряду, так і поза ним.

Етап 5.1. - Планування навчального процесу

Ключове повідомлення: Планування процесу навчання має розпочинатися ще на початковому етапі спільного творення. Це важливо, адже ефективне навчання вимагає належної підготовки.

Пояснення:

- Планування процесу навчання починається вже на першому етапі, який полягає у виборі незалежного органу моніторингу.
- Партнерство рекомендує обирати незалежний орган моніторингу для підтримки процесу навчання з таких причин:
 - Призначення особи або групи осіб, відповідальних за сприяння навчанню, підвищує ймовірність досягнення успіху.
 - Незалежність від процесу співтворення дозволяє отримати неупереджену оцінку того, що було зроблено добре, а що потребує покращення.
 - Незалежність також додає легітимності рекомендаціям, сформованим у межах процесу навчання.

- Рекомендується спершу визначити цілі навчання (питання, на які потрібно знайти відповіді), а також вимоги до підзвітності — наприклад, звітність перед місцевою радою або донорами.
- Органи влади мають розробити план навчання разом із незалежним органом моніторингу, у якому слід визначити необхідні ресурси, методи збору та обробки інформації, бажані формати звітів і терміни їхньої підготовки.

Етап 5.2. - Збір та систематизація інформації

Ключове повідомлення: Для підготовки звітів з навчання та підзвітності необхідно мати інформацію та дані щодо здійснених дій і досягнутих результатів. Партнерство рекомендує здійснювати збір інформації протягом усього процесу спільного творення та впровадження зобов'язань.

Пояснення:

- На основі плану навчання та визначених запитань уряд і орган моніторингу мають встановити, яка саме інформація потрібна і якими методами її буде зібрано.
- Інформація може зберігатися як в органах влади, так і в учасників поза ними.
- Партнерство рекомендує проконсультуватися з усіма відповідальними за реалізацію зобов'язань зацікавленими сторонами та поінформувати їх про інформаційні потреби, щоб забезпечити їхній внесок.
- Рекомендується створити єдине сховище інформації — наприклад, спільну папку онлайн.

Етап 5.3. - Підготовка звітів з підзвітності та навчання

Ключове повідомлення: Звіти з підзвітності та навчання — це чудовий інструмент для фіксації результатів ініціатив у сфері відкритого врядування та поширення отриманих уроків серед відповідних зацікавлених сторін. Такі звіти точно відображають досягнуті результати, висвітлюють, що було зроблено добре, що потребує покращення і, за можливості, як саме це можна вдосконалити.

Пояснення:

- Для фіксації отриманих уроків та досягнутих результатів можна скористатися [шаблоном фінального звіту про виконання зобов'язань у межах місцевої ініціативи відкритого урядування](#)
- Використовуйте інформацію, зібрану під час процесу співтворення.

- Забезпечте, щоб звіти з підзвітності та отримані уроки були передані ключовим зацікавленим сторонам і враховувалися під час майбутніх процесів співтворення.

Запропонований план сесії

Модуль 3: Підготовка до спільного створення, виявлення та визначення зобов'язань

Рекомендований час: 150 хв

Час (хв)	Тема	Ключові моменти для тренерів	Діяльність	Слайди	Допоміжні матеріали
0:00 – 0:05	Вступ	- Представлення тренерів, правил поведінки та програми сесії	Презентація модератора або головного тренера.		
0:05 – 0:45	Етап 3 — Розробка, затвердження та запуск	- Перегляньте кроки етапу розробки. - Підкресліть важливість розробки SMART-зобов'язання щодо відкритого урядування та створення переконливого наративу. - Нагадайте про важливість визначення потреб у валідації та затвердженні та перегляньте можливі наслідки для процесу спільного створення. - Рекомендуйте провести захід з нагоди запуску.	Презентація модератора або головного тренера. Запропонована дискусія: - Що вважається SMART-зобов'язанням і які є відчутні переваги? Пропоновані активності: - Огляд і оцінка прикладів стратегічних бачень та зобов'язань у сфері відкритого урядування. - Складіть план і обговоріть ідеї для заходів, пов'язаних із запуском.	Модуль 3 Слайди 4 – 32	- Посібник OGP Local зі співтворення для незалежних реформаторів
0:45 – 1:25	Етап 4 — Впровадження та поширення	- Перегляньте кроки етапу розробки. - Наголос на важливості підтримання залученості зацікавлених сторін протягом усієї фази впровадження, починаючи з початку процесу спільного створення. - Нагадування про важливість і способи моніторингу виконання зобов'язань. - Рекомендація постійно ділитися інформацією про прогрес.	Презентація модератора або головного тренера. Запропонована дискусія: - Які виклики стоять перед залученням зацікавлених сторін до реалізації та як їх можна подолати? Пропоновані активності: - Складіть план і обміркуйте заходи з комунікації для обміну інформацією про	Модуль 3 Слайди 32 – 54	- Посібник OGP Local зі співтворення для незалежних реформаторів

			прогрес.		
1:25 – 2:05	Етап 5 — Навчання	- Перегляньте кроки етапу розробки. - Підкресліть важливість розробки плану навчання з самого початку процесу спільного створення зобов'язань. - Нагадайте про важливість включення навчання з самого початку процесу спільного створення та його безперервного характеру. - Перегляньте рекомендовані шаблони звітності.	Презентація модератора або головного тренера. Запропонована дискусія: - Що означає навчатися на прикладі спільного створення та реалізації зобов'язання Партнерства? Пропоновані активності - Визначити навчальні питання та скласти план навчання.	Модуль 3 Слайди 55 – 74	Посібник OGP Local зі співтворення для незалежних реформаторів
2:05 – 2:20	Сесія запитань і відповідей: Скористайтесь можливістю поставити останні питання.				
2:20 – 2:30	Висновок		Закриття сесії модератором або головним тренером.		

Модуль 4 — Ресурси для розвитку підходів відкритого урядування

[Про модуль](#) | [Цілі](#) | [Аудиторія](#) | [Теми та ключові повідомлення](#) | [План сесії та матеріали](#)

Про цей модуль

Цей модуль забезпечує тренерів знаннями та ресурсами, необхідними для визначення амбітних реформ відкритого урядування. Модуль допомагає зацікавленим сторонам ознайомитися з різноманітними політичними ресурсами щодо відкритого урядування на місцевому рівні та надихає їх на прикладі успішних місцевих ініціатив відкритого урядування з усього світу.

Цілі

До кінця цього модуля тренери зможуть:

- **Представити цінності відкритого урядування**, які мають значення для місцевого рівня.
- **Орієнтуватися та використовувати політичні ресурси** для інформування процесу визначення та розробки зобов'язань з відкритого урядування, а також виділяти **додаткові матеріали**, доступні місцевим реформаторам.
- Визначати та **наводити приклади** успішних місцевих реформ відкритого урядування у різних політичних сферах, важливих для місцевих органів влади.

Аудиторія

- Основною аудиторією модуля є посадовці, які очолюють процес спільного створення зобов'язань з відкритого урядування, а також державні службовці та представники громадянського суспільства, які залучені до спільного творення та реалізації цих зобов'язань.

Теми та ключові повідомлення

Ознайомлення з цінностями відкритого урядування та їхнім застосуванням у політичних сферах на місцевому рівні

Ключове повідомлення: Принципами відкритого урядування є прозорість, участь громадськості та публічна підзвітність. Ці цінності можуть реалізовуватись як конкретні окремі політики та процеси, наприклад, політики доступу до інформації або

процеси участі громадськості, або ж вони можуть застосовуватись у певній політичній сфері, секторі чи функції уряду. Після ідентифікації конкретної проблеми місцеві реформатори з відкритого урядування повинні визначити, яка політика чи практика відкритого урядування найкраще сприятиме її вирішенню.

Цінності відкритого урядування та їхнє застосування у конкретних політичних сферах, релевантних для місцевих органів влади

Принципи відкритого урядування застосовні до багатьох політичних сфер та функцій уряду. Незалежно від рівня децентралізації та повноважень, ці цінності можуть лягти в основу практично будь-якої політичної сфери в межах компетенцій місцевого самоврядування.

Нижче наведено ключові визначення на основі [Глосарія Партнерства](#) та приклади, які демонструють, як їх можна застосувати у різних політичних сферах.

Прозорість — це коли інформація, якою володіє уряд (зокрема щодо діяльності та рішень), є доступною, повною, актуальною, відкритою для громадськості без обмежень і відповідає базовим стандартам відкритих даних (наприклад, у форматі сирих даних, придатних для машинного зчитування, якщо це можливо). Прозорість дає змогу громадянам реалізовувати свої права, вимагати підзвітності від уряду та брати участь у процесах прийняття рішень.

Політичні сфери на місцевому рівні можуть включати:

- Управління публічними фінансами
- Відкриті дані та цифровізацію
- Інформацію щодо екології та клімату
- Доступ до інформації
- Надання публічних послуг
- Містобудування та розвиток
- Кризове управління та стійкість

Прозора політика на місцевому рівні може:

- Забезпечувати відкритий доступ до інформації, що перебуває у володінні уряду, включно з даними та документами про діяльність муніципалітету, публічні послуги та проблеми громади.
- Включати всі форми інформації, такі як муніципальні контракти, протоколи засідань, дозволи та місцеві нормативні акти.
- Поширювати інформацію активно та швидко, надаючи регулярні оновлення та реагуючи на публічні запити відповідно до законів про свободу інформації.
- Покращувати доступність і зручність використання інформації, забезпечуючи дані у форматах, зручних для машинної обробки, та дотримуючись стандартів відкритих даних.

- Запроваджувати спеціалізовані структури, такі як інформаційні центри або визначити представників, які допомагають громадянам отримувати доступ до інформації.
- Робити публічно доступним обґрунтування місцевих політик та рішень.
- Знижувати витрати та бар'єри для отримання інформації.

Участь громадськості — це коли уряди заохочують громадян до участі у публічних дебатах, внесення пропозицій та ідей, що веде до більш чутливого, інноваційного та ефективного врядування. Коли громадяни активно залучені, уряд працює краще — він більш відкритий, новаторський і результативний.

Політичні сфери на місцевому рівні можуть включати:

- Механізми участі громади в управлінні
- Залучення мешканців до розвитку міста
- Спільна розробка публічних послуг
- Участь у заходах із захисту довкілля та кліматичних змін
- Участь у підготовці до кризових ситуацій і реагуванні на них
- Залучення різноманітних і маргіналізованих груп
- Громадська активність на основі даних
- Посилення громадянського простору через активну участь

Політика, що сприяє громадській участі на рівні місцевого самоврядування, може:

- Відкривати процеси прийняття рішень для всіх зацікавлених членів громадськості.
- Активно консультувати, залучати, співпрацювати або надавати повноваження громадянам.
- Забезпечувати необхідну інформацію для змістовної участі.
- Створити механізми для висловлення думок мешканців, такі як публічні консультації або спільне формування бюджету.
- Покращувати умови для участі, захищаючи свободи зібрань, висловлення думок та об'єднань.
- Забезпечувати, щоб можливості для участі були відкритими та інклюзивними, а не обмежувалися лише окремими групами.
- Впроваджувати механізми зворотного зв'язку, що дозволяють уряду визнавати та реагувати на пропозиції громадян.
- Підтримувати розвиток спроможності для ефективної участі.

Громадська підзвітність виникає, коли існують правила, нормативи та механізми, що зобов'язують посадовців обґрунтовувати свої дії, реагувати на зауваження чи вимоги, а також брати на себе відповідальність за невиконання законів чи зобов'язань.

Політичні сфери на місцевому рівні можуть включати:

- Контроль і підзвітність у наданні публічних послуг
- Механізми фінансової підзвітності
- Механізми розгляду скарг і відшкодувань
- Відповідальність за стан довкілля
- Підзвітність в управлінні містом
- Підзвітність у реагуванні на кризові ситуації та відновленні
- Захист громадянських прав і свобод

Політика, що забезпечує підзвітність на місцевому рівні, може:

- Запроваджувати правила і механізми, які зобов'язують посадовців пояснювати свої дії.
- Включати громадські елементи контролю, а не обмежуватися внутрішніми процесами.
- Забезпечувати механізми для громадян, щоб висловлювати скарги або повідомляти про порушення, наприклад, через системи скарг чи «гарячі лінії».
- Визначати права, обов'язки або наслідки для дій посадовців, створюючи офіційні способи притягнення їх до відповідальності.
- Робити юридичні механізми більш доступними та такими, які підлягають публічному контролю.
- Створювати публічні системи відстеження скарг і звернень.

Огляд політичних ресурсів для відкритого урядування

Ключове повідомлення: Різноманіття ресурсів Партнерства допомагає місцевим органам влади черпати натхнення, визначати та формулювати зобов'язання щодо відкритого уряду в різних сферах політики. Ресурси включають документи, бази даних та платформи для обміну інформацією.

У цьому розділі наведено огляд і посилання на ключові політичні ресурси, які пропонує Партнерство:

- Посібник з відкритого урядування
- Інформаційна панель Партнерства: для фільтрування інформації
- Інформаційні листи Партнерства: стислий огляд тем відкритого уряду

Ключові ресурси

Посібник з відкритого урядування — доступний [онлайн](#).

Що це? Посібник з відкритого урядування — це комплексний ресурс, який надає детальні рекомендації щодо впровадження реформ відкритого урядування в різних сферах політики. Це універсальний довідник із конкретними порадами, прикладами

реформ та міжнародними стандартами, що допомагає реформаторам. Посібник служить як сховище кращих практик, а також стратегічним інструментом для покращення управління і зміцнення взаємин між урядом і громадянським суспільством. Він містить політики, що стосуються як національних, так і місцевих органів влади, і включає приклади місцевих реформ.

Яку інформацію він містить?

Посібник структурований за окремими сферами політики, важливими для відкритого уряду. Кожен розділ (сфера політики) починається з огляду, в якому пояснюється, як ця сфера сприяє прозорості, громадянській участі та підзвітності. Включені ключові терміни та докази, які підкреслюють значущість теми для зацікавлених сторін. Щоб допомогти користувачам діяти, посібник пропонує рекомендовані реформи відповідно до цінностей Партнерства. Реформи класифікуються за рівнем складності впровадження, що допомагає користувачам оцінити, що найкраще підходить для їхнього контексту. Успішні реформи відкритого урядування підтверджуються реальними прикладами з-поміж членів Партнерства. Кожна глава також містить інформацію про дані для оцінки результативності і прогресу, а також збірку ресурсів, рекомендацій і стандартів для подальших реформ відкритого уряду.

Хоча деякі глави орієнтовані переважно на національні уряди, багато з них застосовні й на місцевому рівні. Це підкреслюється у розділі «Роль місцевих органів влади».

Коли ним варто користуватись?

Місцеві зацікавлені сторони можуть скористатися Посібником з відкритого урядування, щоб:

- Визначити актуальні сфери політики (див. модуль 2 — практичні поради).
- Оцінити поточний рівень впровадження, щоб встановити реалістичні цілі для реформ відкритого урядування.
- Ознайомитися з рекомендованими реформами залежно від рівня складності, доцільного для місцевого контексту.
- Надихнутися прикладами з інших громад.
- Зробити перші кроки до адаптації політичних реформ під власні умови.

Інформаційна панель Партнерства — доступна [онлайн](#).

Що це? Інформаційна панель Партнерства — це платформа для пошуку, що охоплює всі зобов'язання на національному та місцевому рівнях, подані учасниками Партнерства у межах їхніх планів дій з відкритого урядування.

Яку інформацію він містить? Інформаційна панель даних Партнерства містить інформацію, яку можна шукати за планами дій, зобов'язаннями, тематиками,

статусом виконання та впливом учасників Партнерства. Ця панель надає повні дані та візуалізації, які допомагають відстежувати ініціативи, порівнювати прогрес, а також виявляти тенденції та кращі практики. Багато наборів даних доступні для завантаження та подальшого використання. Панель дозволяє фільтрувати інформацію за місцем, рівнем влади, сферою політики та роком.

Коли нею варто користуватись?

Місцеві зацікавлені сторони можуть використовувати Інформаційну панель Партнерства для:

- Пошуку актуальних тем та напрямів серед усіх поданих зобов'язань.
- Моніторингу та оцінки зобов'язань учасників Партнерства на національному та місцевому рівнях.
- Порівняння зобов'язань з іншими учасниками Партнерства.
- Виявлення кращих практик та інноваційних рішень.
- Підтримувати процеси співтворення, що базуються на даних.

Інформаційні листи Партнерства — доступні [онлайн](#).

Що це? Інформаційні листи Партнерства пропонують стислий огляд глобального прогресу та приклади практик відкритого урядування у певних політичних сферах або регіонах. Вони допомагають швидко зорієнтуватися в ключових темах, зрозуміти їхнє значення і визначити, які кроки можна зробити для впровадження реформ.

Яку інформацію він містить? Кожен інформаційний лист обґрунтовує необхідність просування певної сфери політики, надає огляд глобального стану справ і проблем, що виникають у цій сфері, демонструє досягнутий прогрес і зобов'язання, визначені членами Партнерства (на національному рівні), а також містить стислий виклад ключових дій, які можуть бути реалізовані учасниками Партнерства. Особливої уваги заслуговує інформаційний лист [Open State](#), який окреслює учасників, що не залучені до національних планів дій, але відіграють ключову роль у просуванні реформ відкритого урядування, та надає відповідні приклади для кожної групи. Інформаційні листи, присвячені окремим сферам політики, востаннє оновлювалися у вересні 2023 року, а листи щодо регіонів були підготовлені до заходів, що проходили у 2022 році.

Коли ними варто користуватись?

Місцеві зацікавлені сторони можуть використовувати інформаційні листи Партнерства для того, щоб:

- Швидко отримати основні уявлення про актуальні теми.
- Скористатися рекомендаціями для інформування розробки політик.
- Навчатися на прикладах реформ, які здійснили члени Партнерства.

Додаткові ресурси

Окрім вже згаданих, на сайті Партнерства доступні інші матеріали, що надають цінні знання й підтримку місцевим урядам у процесі реформ відкритого урядування. Ці ресурси містять фонову інформацію про національні контексти, висвітлюють типові виклики та надають додаткові процедурні матеріали й приклади.

OGP Local Roundup— це щомісячне видання Партнерства. Воно презентує останні місцеві ініціативи у сфері відкритого урядування, участі громадськості, посилення мереж і партнерств, а також знайомить з новими інструментами, можливостями та ресурсами для місцевих учасників. Усі щомісячні видання доступні [онлайн](#).

Висновки IRM щодо місцевих планів дій за 2021–2022 роки. Це видання Незалежного механізму звітування (IRM) містить оцінку вибраних планів дій місцевих членів Партнерства за цей період. У ньому представлено аналіз якості та амбіційності цих зобов'язань, наведено відомості щодо типових викликів, рекомендації для покращення майбутніх планів дій, а також виділено найкращі зобов'язання та інноваційні підходи. Звіт доступний [онлайн](#).

Сторінки членів Партнерства. Це спеціальні профілі членів Партнерства, які описують їхній шлях у сфері відкритого урядування, поточні та минулі плани дій, зобов'язання, відповідні звіти з оцінки та контактну інформацію. Сторінки доступні як для [місцевих](#), так і для [національних](#) членів:

Посібник для скептиків щодо відкритого врядування. Ця публікація розглядає поширені хибні уявлення і виклики, пов'язані з впровадженням реформ відкритого урядування. Вона пропонує стратегії і аргументи для подолання скептицизму серед урядовців, зацікавлених сторін і громадськості. Публікація, що містить докази, приклади з практики та переконливі аргументи, доступна [тут](#).

Платформи для взаємодії та навчання

Окрім письмових ресурсів і баз даних, Партнерство пропонує інтерактивні платформи, створені для заохочення участі, навчання та співпраці між зацікавленими сторонами, які прагнуть просувати відкрите урядування. Ці платформи відкриті для членів Партнерства та інших місцевих реформаторів.

OGP Local — Deep Dives. Це детальні вебіари, які присвячені конкретній темі та надають поглиблену інформацію з цього питання. Мета таких сесій — підтримати реформаторів у спільному створенні, впровадженні та оцінюванні амбітних зобов'язань щодо відкритого урядування. Також вони допомагають налагоджувати зв'язки з глобальними партнерами та ресурсами. Вебіари OGP Local Deep Dives доступні [онлайн](#).

OGP Local — Local Circles (Місцеві кола). Спільноти практики, які очолюють місцеві члени Партнерства для обміну уроками, знаннями та натхненням з метою пришвидшення реформ відкритого урядування. Ці кола розглядають ключові теми, важливі для місцевої влади, від членів, які вже впроваджують інноваційні рішення відкритого урядування для вирішення проблем у своїх громадах. Інформація про діяльність Місцевих кіл, їхню координацію та записи зустрічей доступна [онлайн](#).

Ресурси партнерів

Кілька **організацій і ресурсів, пов'язаних із Партнерством**, є ключовими учасниками в згаданих вище просторах та надають цінну інформацію, інструменти та ініціативи. До них належать:

- [Конгрес місцевих та регіональних влад Ради Європи](#) та його [інструмент beOpen для відкритого урядування](#), а також [відповідні публікації щодо України](#)
- [Асоціація міст України](#)

- [Центр Картера](#) та його місцева кампанія на підтримку [доступу жінок до інформації](#)
- [Організація економічного співробітництва та розвитку \(ОЕСР\)](#) та її збірка [ресурсів з відкритого урядування](#)
- [Міжнародне партнерство з бюджету](#)
- [Ініціатива прозорості інфраструктури \(CoST\)](#)
- [Партнерство відкритих контрактів \(ОСР\)](#)
- [Національний демократичний інститут \(NDI\)](#)
- [Інститут світових ресурсів \(WRI\)](#)

Робота з прикладами: що варто враховувати?

У випадку України слід звернути увагу на такі приклади кращих практик:

- [Приклади 10 українських муніципалітетів](#), які у 2024 році за підтримки Конгресу впроваджували демократичні інновації.
- Локальні плани дій Партнерства, розроблені у містах [Хмельницький](#), [Київ](#), [Оржиця](#), [Тернопіль](#), [Вінниця](#) та [Звягель](#).
- Щорічні збірки Кращих історій незламності та співдії в громадах під час війни в Україні.

При вивченні прикладів кращих практик важливо не сприймати їх буквально та не намагатися одразу копіювати. Наступний перелік рекомендацій допоможе обмірковувати користь і застосовність прикладів, щоб вони стали натхненням або навіть орієнтирами для дій:

Пошук релевантних прикладів

Вивчайте ресурси, як-от Посібник з відкритого урядування, інформаційні листи Партнерства та Інформаційна панель Партнерства, щоб знаходити відповідні приклади від місцевих органів влади у всьому світі.

- Зосереджуйтеся на прикладах, які відповідають конкретним політичним цілям або розв'язують схожі проблеми.
- Враховуйте контекстні фактори, зокрема розмір місцевого органу влади, демографічні особливості та унікальні виклики. Приклади з подібними умовами, ймовірно, нададуть корисні ідеї.

Критичний аналіз прикладів

Розглядайте політичний, структурний та інституційний контекст кожного прикладу, щоб зрозуміти фактори, що впливали на його створення та ефективність.

- Враховуйте ресурси, потенціал і компетенції місцевої влади, необхідні для реалізації ініціативи, оскільки це впливає на можливість впровадження в іншому середовищі.

- Аналізуйте, як урядові структури, правові рамки та культурні норми впливали на розробку і реалізацію ініціативи.
- Роздумуйте над ролями та динамікою зацікавлених сторін і враховуйте, яким чином ці групи сприяли успіху проєкту.
- Огляньте проблеми, з якими стикалися під час реалізації, та застосовані рішення.

Розуміння загальної картини

Розглядайте кожен приклад у ширшому контексті ініціатив відкритого уряду, щоб побачити його роль у підтримці довгострокових цілей і стратегій.

- Визначайте, чи є приклад одноразовою ініціативою, чи він є частиною сталих зусиль, що охоплюють кілька проєктів у певній політичній сфері.
- Оцінюйте, наскільки приклад відповідає загальним стратегічним цілям (наприклад, Плану дій з відкритого урядування), щоб зрозуміти його інтегрованість і вплив.
- Аналізуйте, як основні цінності відкритого урядування взаємопов'язані в межах ініціативи.
- Враховуйте потенціал прикладу для сталого впливу та масштабування, а також визначте, чи можна зберегти отримані переваги з часом.

Впровадження на практиці

Адаптуйте кращі практики, зосереджуючись на процесах, які можна перенести, і налаштувати їх під місцевий контекст для досягнення довгострокових та сталих результатів.

- Використовуйте процеси ініціативи, а не копіюйте структури або результати, оскільки вони, ймовірно, відрізняються залежно від контексту.
- Визначте, які аспекти цих процесів можна адаптувати і які є реалістичними для впровадження в нових умовах. Розгляньте можливість почати з пілотного проєкту невеликого масштабу перед повномасштабним впровадженням.
- Оцініть ресурси та залучення зацікавлених сторін у ініціативу, щоб визначити, як її можна локалізувати.
- Оцініть масштабованість процесів, щоб визначити, чи можна їх розширити або повторити за межами початкового контексту у разі успіху.
- Плануйте можливі коригування, щоб ініціатива залишалася гнучкою й відповідала на змінні потреби.

Поради для тренерів

Ключове повідомлення: Тренінги з Модуля 4 слід адаптувати під конкретні потреби цільової аудиторії та сценарії використання, з якими стикаються представники влади та громадянського суспільства.

- **Ознайомтеся з аудиторією** до початку сесії, щоб зрозуміти її специфіку (представники влади, громадянського суспільства чи посередники).
- Починайте з **оцінки потреб**, щоб з'ясувати пріоритети, виклики та рівень знайомства учасників із відкритим урядуванням, Партнерством та ресурсами, які воно пропонує.
- **Налаштуйте зміст сесії** так, щоб представлені сфери політики, матеріали та приклади кращих практик відповідали інформаційним потребам учасників.
- Використовуйте **приклади, релевантні до контексту чи місцевості**, щоб зробити зовнішні ресурси зрозумілими і застосовними.
- Наголошуйте на **навчанні через практику**, використовуйте вправи, які дають можливість учасникам безпосередньо працювати з матеріалами.
- Допоможіть учасникам **пов'язати представлені матеріали зі своїм контекстом**, заохочуючи їх подумати про можливі адаптації, виклики та потреби в ресурсах.

Структура сесії та матеріали

Модуль 4: Ресурси для розвитку підходів відкритого урядування.

Рекомендований час: 60 хвилин

Додаткові та роздаткові матеріали для підготовки:

- *Внутрішні: Презентація*
- *Аудиторія: роздатковий матеріал про ключові напрями політики, що мають значення для місцевого рівня, включаючи тематичні приклади політики*
- *Аудиторія: ((цифровий) роздатковий матеріал, збірка посилань на ключові ресурси Партнерства з питань політики та додаткові матеріали)*
- *Аудиторія: роздатковий матеріал із порадами та рекомендаціями щодо роботи з прикладами найкращих практик*

Час (хв)	Тема	Ключові моменти для тренерів	Діяльність	Слайди	Допоміжні матеріали
0:00 – 0:05	Вступ	Представлення тренерів, правил поведінки та програми сесії	Презентація модератора або головного тренера.		
0:05 – 0:15	Вступ до сфер політики відкритого урядування на місцевому рівні	Обговорення ключових сфер політики відкритого урядування, пов'язаних з відкритим урядуванням	Презентація модератора або головного тренера. Збір ідей щодо сфер політики від учасників.		
0:15 – 0:25	Вступ до ресурсів політики	Презентація Посібника з відкритого урядування, Інформаційних листів Партнерства, Інформаційної панелі	Презентація модератора або головного тренера Скриншоти ключових матеріалів		

	Партнерства	Партнерства Коротко поясніть мету, зміст і де знайти кожен із ресурсів. Згадайте про додаткові ресурси Партнерства, включаючи інтерактивні простори, а також партнерські організації.	Демонстрація наживо: як переходити з головної сторінки www.opengovernmentpartnership.org → Ресурси		
0:25 – 0:35	Навігація по ресурсах + приклад	Практична робота з матеріалами: тренер демонструє учасникам, як знайти інформацію щодо певної сфери політики (X) та як користуватися двома ресурсами: Посібник з відкритого урядування Інформаційна панель Партнерства	Запитайте в учасників, яку саме сферу політики обрати для прикладу. Презентація модератора або головного тренера: демонстрація наживо переходу до вебверсії Посібника з відкритого урядування та Інформаційної панелі Партнерства www.opengovernmentpartnership.org		
0:35– 0:45	Пошук і розуміння прикладів, що надихають	Показати, де знайти історії успіху у згаданій сфері політики, використовуючи Інформаційну панель Партнерства, Посібник з відкритого урядування або інші матеріали. Надати інформацію про те, як найкраще зрозуміти та використовувати приклади.	Презентація модератора або провідного тренера: демонстрація сайту в реальному часі www.opengovernmentpartnership.org Збір ідей від учасників щодо того, як найкраще використовувати приклади, та коротке підбиття підсумків наприкінці.		
0:45 – 0:55	Сесія запитань і відповідей: Надайте учасникам можливість поставити запитання.				
0:55 – 1:00	Висновок		Закриття сесії модератором або головним тренером.		

Модуль 5 — Встановлення зв'язку з глобальною спільнотою

[Про модуль](#) | [Цілі](#) | [Аудиторія](#) | [Теми та ключові повідомлення](#)

Про цей модуль

Цей модуль ознайомлює учасників із можливостями, які мають місцеві органи влади для того, щоб налагоджувати зв'язки, робити свій внесок і отримувати користь від глобальної спільноти відкритого врядування. Здійснюючи реформи відкритого врядування на місцевому рівні, органи влади не лише підвищують прозорість, залученість громадян і підзвітність, але й стають активними учасниками глобальної спільноти реформаторів. У цьому модулі пояснюється, як використовувати міжнародні, регіональні та національні платформи для співпраці, обміну досвідом і посилення впливу своєї роботи. Наголошується на практичних способах залучення до національних процесів Партнерства, використання міжнародних платформ і посилення ініціатив завдяки глобальним заклинам до дії. Сесія також знайомить учасників із різними онлайн-спільнотами й мережами, які підтримують зусилля у сфері відкритого врядування.

Цілі

Цей модуль має на меті:

- Сприяти розумінню важливості зв'язку з ширшим глобальним рухом, аби створити синергію між місцевими діями та глобальними цілями.
- Надати інструменти для ефективної співпраці місцевої влади з національними урядами та узгодження дій із національними й міжнародними ініціативами у сфері відкритого врядування.
- Запропонувати практичні рекомендації щодо використання глобальних онлайн-платформ відкритого врядування для підвищення видимості та впливу місцевих ініціатив.
- Ознайомити місцеву владу з глобальною спільнотою Партнерства та участю в міжнародних подіях, вебінарах і кампаніях.

Аудиторія

Цей модуль орієнтований на представників місцевих органів влади, громадянського суспільства та реформаторів, які відповідають за спільне напруцювання та

впровадження зобов'язань у сфері відкритого врядування. Він буде особливо корисним для тих, хто прагне активніше долучатися до глобальної спільноти відкритого врядування, співпрацювати з національними урядами та використовувати міжнародні платформи для посилення своїх локальних реформ.

Теми та ключові повідомлення

Посилюйте свої зобов'язання у сфері відкритого врядування через національні, регіональні та глобальні дії

Ця тема зосереджена на тому, як місцеві органи влади можуть активно зміцнювати свої зобов'язання у сфері відкритого врядування шляхом співпраці з національними урядами, участі у глобальних мережах та узгодження місцевих дій з амбітними міжнародними ініціативами. Місцева влада може дізнатися, як розширити масштаб реформ відкритого врядування та підвищити впізнаваність своєї роботи.

Ключові повідомлення та можливі дії

Співпраця з національним процесом Партнерства задля більшого впливу

Співпраця з національним урядом може зміцнити місцеві ініціативи та надати додаткові ресурси й підтримку. Багато національних урядів є активними членами Партнерства і мають формальні зобов'язання щодо впровадження реформ. Місцева влада може виграти від координації своїх ініціатив з національними планами дій та процесами в межах Партнерства. Національні координатори (PoCs) Партнерства та учасники багатосторонніх форумів (MSF) — це ключові партнери, які можуть допомогти місцевим органам влади орієнтуватися у національному процесі Партнерства та знаходити можливості для співпраці.

Як це зробити?

Визначте основних зацікавлених осіб у межах національного процесу Партнерства та дослідіть, як ваші місцеві реформи можуть доповнити чи бути узгодженими з національними планами дій. Щоб знайти контактну інформацію по країні, відвідайте сторінки країн-членів на [сайті Партнерства](#). [Прогрес завдяки партнерству: Національно-місцева співпраця для просування відкритого врядування](#) — це публікація, в якій на основі практичного досвіду викладено деякі ключові міркування щодо того, як національні уряди можуть співпрацювати з місцевими органами влади для просування реформ у сфері відкритого врядування.

Спонування через глобальні заклики до дії для підвищення амбіційності та визнання [Open Government Challenge](#) — це виклик, який запрошує урядові органи країн-членів Партнерства розробляти амбітні реформи у десяти сферах відкритого врядування. Учасники на місцевому рівні можуть узгодити власні ініціативи з міжнародними стандартами та продемонструвати їх на глобальній арені. Найамбітніші реформатори отримують регулярне визнання на міжнародних майданчиках, фігурують у історіях і діляться своїм прогресом в межах спільноти Партнерства.

Як це зробити?

Визначте місцеві ініціативи, які відповідають критеріям Виклику, та подайте їх на розгляд Партнерства. Зверніть увагу: успішні заявки мають відповідати всім вимогам. Більше деталей доступно [онлайн](#).

Участь в Open Gov Week для розширення охоплення заходів і обмін досвідом

Щороку Партнерство проводить Open Gov Week — тиждень відкритого урядування, де реформатори долучаються до публічної дискусії, зборів, хакатонів та вебінарів, обмінюючись успішними практиками та прискорюючи реформи.

Як це зробити?

Беріть участь у заходах Open Gov Week, що проходить у травні щорічно, та організуйте власні події, які можуть бути висвітлені на глобальному рівні. Демонструйте свої ініціативи за допомогою участі в подіях або інших ініціативах. Більше деталей доступно [онлайн](#).

Приєднання до онлайн-спільноти відкритого врядування

Інтернет-спільнота відіграє важливу роль у сприянні співпраці, обміну знаннями та взаємній підтримці в рамках спільноти відкритого урядування. Приєднавшись до глобальної онлайн-спільноти відкритого урядування, місцеві органи влади можуть отримати доступ до ресурсів, взаємодіяти з односторонніми-реформаторами та бути в курсі останніх тенденцій і можливостей у сфері відкритого урядування.

Партнерство надає різноманітні платформи, які допомагають місцевим органам влади взаємодіяти з глобальною мережею реформаторів, бути в курсі подій у цій сфері та ділитися своїм досвідом і ідеями у рамках світової дискусії. Незалежно від того, чи це регулярне спілкування, онлайн-заходи чи спеціальні форуми, приєднання до онлайн-спільноти Партнерства допомагає місцевим органам влади посилити свої зусилля та знайти нові можливості для співпраці та підтримки.

Доступ до платформ для взаємодії

Партнерство пропонує кілька платформ, таких як інформаційні бюлетені, вебінари та онлайн-дискусії, які сприяють постійній взаємодії між місцевими та національними реформаторами. Ці платформи призначені для інформування місцевих органів влади про нові розробки, інструменти та найкращі світові практики, а також для надання можливості ознайомитися з місцевими ініціативами та думками експертів.

Як це зробити?

Підпишіться на щомісячний інформаційний бюлетень Партнерства [за цим посиланням](#), який містить [OGP Local Roundup](#) — цінний ресурс, що містить історії, можливості та ідеї, спеціально призначені для місцевих органів влади.

Участь у вебінарах та тематичних сесіях

Партнерство регулярно організовує онлайн-вебінари та тематичні обговорення, присвячені конкретним напрямкам, таким як боротьба з корупцією, громадянська участь, цифрове врядування, інклюзія тощо. Ці заходи створюють можливості для місцевих органів влади вчитися у світових експертів і колег, ставити запитання та отримувати знання, які можна безпосередньо застосовувати у впровадженні політик відкритого врядування.

До вебінарів також входять OGP Local Circles — спільноти практиків, які очолюють члени Партнерства з метою прискорення прогресу через обмін уроками з реформ, а також ідеями та проектами у сфері відкритого врядування. Ці кола розглядають різні актуальні теми на місцевому рівні та висвітлюють юрисдикції, які вже демонструють інноваційні підходи до просування цінностей відкритого урядування. Вони відкриті для представників уряду, реформаторів громадських організацій та прихильників відкритого урядування, незалежно від того, чи є вони членами Партнерства.

Як це зробити?

Підпишіться на розсилку новин Партнерства, зокрема на OGP Local Round-up, регулярно перевіряйте календар подій та реєструйтеся для участі у вебінарах, що стосуються вашої сфери інтересів. Більше інформації про місцеву спільноту Партнерства доступно [онлайн](#).

Участь у соціальних мережах та блогах

Соціальні мережі, такі як Twitter, LinkedIn та Facebook, є ключовими інструментами для отримання інформації та поширення ініціатив вашої місцевої влади щодо відкритого урядування серед ширшої аудиторії.

Як це зробити?

Підпишіться на офіційні акаунти Партнерства у соціальних мережах та беріть участь у обговоренні відповідного контенту, щоб бути в курсі важливих оголошень, історій успіху та поточних дискусій. Такі внески можуть надихнути інших та підвищити вашу впізнаваність у спільноті.

- [LinkedIn](#)
- [Facebook](#)
- [Youtube](#)
- [Instagram](#)
- [X](#)
- [Bluesky](#)

4. ВИСНОВОК

Цей **посібник для тренерів** слугує керівництвом для просування принципів відкритого урядування в місцевих адміністраціях відповідно до моделі Партнерства щодо спільного створення та реалізації зобов'язань. Кожен модуль надає тренерам, урядовцям та громадським організаціям знання та інструменти для спільного створення та реалізації політики відкритого урядування. Дотримуючись наведених у посібнику кроків, тренери можуть сприяти формуванню культури відкритого урядування, яка цінує внесок громадськості та відповідає мінливим потребам суспільства.

Відкрите урядування — це безперервний процес, успіх якого залежить від спільної відданості адаптації, навчанню та інноваціям у відповідь на нові виклики. Як тренери, ви відіграєте вирішальну роль у формуванні та спрямуванні цього процесу. Знання та навички, які ви передаєте, дадуть змогу державним службовцям та громадам працювати разом над створенням більш інклюзивного, надійного та стійкого уряду.

Нехай цей посібник стане основою для виховання прихильників відкритого урядування, які надихають на позитивні зміни, керують з чесністю та підвищують залученість громадян на благо всіх.